

1928

برنجی جلد

0534

tehran

T. K.

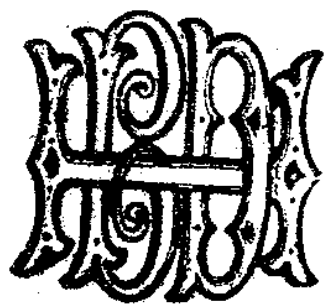
خان بیلکسی مجموعہ

خان بیلکسی درنکی عمومی مرکزی طرفندہ نشر اولونور

مدیری :

ضیاء المصباح فخری

خلق بیلکسی درنکی کاتب عمومی

آنقرہ

1928

آنادولو تور کولری و موسیقی استقبالمز

عمود راغب - ص: 204 - بسته 24 - معرفت مطبعه سی: 1928

درنگی رقداشلرمزدن عمود راغب بکک چوقدنددر « حیات » مجموعه سنده و درنگک « رهبر » نده چیقاجغنی خبر آلدیمز کتابی کچن هافتا ایچنده چیقدی : آنادولو تور کولری و موسیقی استقبالمز... درنگک کتبخانه سنده مطالعه ایتمک فرصتی آله ایتدیکم اثر، هر شیدن اول اسمی ایله نظرلری چکیور. مؤلفک دوشونجه سنی و ایلری سوردیکی دعوایی بو آددن چیقارمق ایچون کله لک تحلیلی کافیدر. اولاً اوکمزده آنادولو تور کولری وار. بونلری یوقلایورز. فقط غایه بو دکل. موسیقمزک استقبالی دوشونیورز. عجباً تور کولک تدقیق و تشریحی بو استقبال نامنه نه ویره بیلیر؟ محترم درنگجینک اثری هر حالده بو سؤاله جواب اولاجق. کتابک فصللریخی تدقیق ایدلم.

اثر الی فصلدن عبارتدر. برنجی فصلده (موسیقینک تکاملی تاریخنده خلق شرقیلری) یوقلایور. ملترک موسیقینده منشأ وظیفه سنی کورن خلق شرقیلرینک آلمانیا، فلمنک، اسویجره، انکلتره، فرانسه، روس موسیقیشناسلری طرفندن بویوک بر فعالیتله طویلا نوب باصیلدینی و خلق نغمه لرینک علمی بر کوروشله محاکمه اولونجه تنوغرافیا، ادبیاته، صنعت تاریخلرینه ده یاردیملرده بولونماسنه رغماً اصل خدمتی ملی بسته مکتبلرینک انکشافنه یارامالری اولدینی ایضاح ایدیور. بونی تعقیب ایدن بچنده خلق نغمه لری اوزرنده ناصیل چالیشیلاجنی آکلاتیلدقدن سوکره ملی بسته مکتبلرندن بچنده ده (خلق شرقیسی) نک موسیقی ده اکایلری کیدن ملترک یکی مکتبلرنده بر نوه وظیفه سی ایفا ایتدیکی قید ایدیور.

موسیقی تدقیق و ملیت قسمنده : بونی اقصای شرق، یاقین شرق و غرب تدقیق دییه اوچه آیرارق خصوصیتلرینی و هر ته قنیک کندییه مخصوص اوریشینالیته سنی اوقیورز. فصلک سوکنده آنادولونک پوره کدن کلن طاشقین دویغولرینی پارسه و دولایسیله غرب موسیقی جمعیتلرینه طانتدیران جمال رشید بکک تحصیلنه، موفقیتلرینه حصر ایدلمش صحیفه لر وار. فصل، لوفیغارو منقدینک شو سوزلریله باغلامشدر: « آنادولو تور کولری، اورکسترو اعتباریله غربی وضعیتده ایسه لرده رنکلرنده، شعرلرنده، حرکتلرنده شرقک بوتون لدرینی صاقلیورلر. بو تور کولرک، اوصیمیتی؛ (آی ایشینی) کوکل یاییجی بر پارچه در... »

ایکنجی فصلک ایلك قسمی (شرق موسیقی تاریخنده تورک دهاسی) نه حصر ایدلمشدر: مؤلف تورک لک آنادولویه کچمزدن اول موسیقی ایله اوغراشدقلرینی و حتی قوردلرک اولوماسنه مشابه تورکی سوبله دکالرینی و باغلاملرک منشائی اولان، اون برنجی عصر هجریدن اعتباراً ماضییه قاریشان (قوپوز) ککنیش حدودینی آکلاتدقدن سوکرا عرب و عجم تأثیری آلتنده باشلایان کلاسیک موسیقمزله خادمترینه و (تورک بیزانس اصوللری) حقنده مختلف نقطه نظرله اشارت ایله مش و « آلاتورقا » نک عرب موسیقیمی اوزرنده کی تأثیرینک تاریخی چیزمشدر. متعاقباً مؤلف؛ کندی خوجاسی و صوربونک طلبه قورالی معلمی پوره لک آلاتورقا حقنده کی فکرلرینی نقل ایدیور: آلاتورقا ندرجاً نطلم ایدمه لک بولمیشدی بولنه صوقوطالیمز. تورک کنبه لک بولایشی یا ایاچیه ملی مکتبته بکلمه مکرمه.

اۈچۈنچى فېسلىك ايلك قىسمى آنادولو خلق شىرقىلىرىدىن باخشىدر. مۇلف بۇ قىسمىدا ماكر و اوز دويغولى خلق شارقىلىرىنى مملكتىمىزك نرەلەندە داھا چوق تىصادف ايدىلەجكنى، آكلامش، تورك خلق شارقىلىرىنى تفوق ايدەجك بر (كورد، روم، ارمنى) شارقىسى اولمادىغىنە اهمىتله اشارت ايتىشدر. نوطه لرله و علمى دليللرله اشارت ايدىلن بۇ دعوانك تورك كىچلىكنە تحمىل ايتدىكى وظيفه، خلق موسيقيسىنىك محصوللارنى حرارتله طويلا مقدر. فېسلىك ايكىنچى قىسمى آوروپالىلر طرفىدىن طويلانان توركولر يىزدن و صوك زمانلرله قادار اهمال ايدىلن آنادولو خلق موسيقيسىنە عائد اولمى اوزرە غرىبە موجود كىتابلردن باخشىدر.

دردىنچى فېصل اۈچ قىسمه آيرىلىشدر: برىنچى قىسمىدا (موسيقي فولكلورلرندە اصول) دن بحث ايدىلىش و بۇ وادىدە چاليشانلرله بالخاصه غربك موسيقي فولكلورلرندە عائد اثرلردن خىلى استفادە ايدە. جىكلىرى آكلامشدر. عىنى زماندە مملكتىمىزك خلق شىرقىلىرى جغرافى طبعىتە مشابە بر چرچىوۈه اىچنە آلىنارق، شىمال، شىرق، جنوب، اورتا آنادولو توركولرىنىك خصوصىيىتلرى قىد ايدىلىشدر. ايكىنچى قىسمى (خلق توركولرىنى نوطه يە آلىق) نامنى طاشىمىقدهدر. خلق ازكىلرىنىك قلاسيق موسيقي نظريه لرندىن متأثر اولماسىنە بناء آنادولو ازكىلرىنى مۇلف قلاسيق موسيقيلىك تاثيرى آلتىدە قالان و قالمايان دىيە ايكىنچى قىسمىدا. اۈچۈنچى قىسمىدا رىتم (كفتەلر و كويلو لهجه لرى، خلق سازلرى) موضوع بحث ايدىلىور. صوك قىسمىدا محمود راغب بك تورك رقصلىرىنى تاس ايتىمىدەدر: آنادولو رقصلىرى يىزدن اول اجنبىلر بىكىندىلر. دوقتور (فرايلىچ) ايله مهندس (رادلفك) آنادولو توركىمن شىرتلرىنىك رقصلىرى حقىدە وىردىكلرى ايفىلحات بۇ يولده ياپىلىش ايلك و نمونه اولمى لايىق بر تدقيقدر. اثرك بۇ سطرلرى صنعتك ابتدائى كوزللكنى طاشيان رقصلىرىمىز قارشى اولان لاقىدىمىزى آجى بر صورتدە كوسترييور. نهايت بشىنچى فېصل روسىيە توركلرىنە عائددر. روسىيە توركلرى موسيقي تارىخى آلدن كلىدىكى قادار مثبت دلائله استناداً ايدىنلا تىلىمىغە چاليشىلمىشدر.

كىتابك صوك فېصلى يىزدەكى موسيقي فولكلورلرىنىك ناصىل باشلايدىغىنى، شىمىدى يە قادار نەلر ياپىلدىغىنى آكلاتان بر تارىخچە ماهىتندەدر. فېسلىك لاقىمىسى، توركولرىمىزك قىمت و خصوصىيىتلرىنى آراشدىرىمىغە حصر ايدىلىش، اك صوك موسيقيشنىس فرح بلك وىرمىش اولدىنى بش اون نوطه قونىشدر.

*

**

اثرك يوقارىدە خلاصه سنى چىزدىك صوكرا صىرا بزم كىندى فكرلر يىزمە كلىدى. هر شىدىن اول، «آنادولو توركولرى» نى، خلق بىلىكىسى طويلا يىچىلرىنە ياپاجىنى خدىمى دوشونەرك تدقيق ايتىد. يىكمىزى سويلەيەلم. بناء عليه علمى، فنى جەتتى متخصصلرىنە براقارق كىتابدن ايدىندىكم عمومى قناعتلرى سويلەيەجكم.

اويلە ظن ايدىيورم كى كىتابك اسمى، موضوعنىك كىنىشلىكنى اشعار ايدەمە يەجك قادار كوچوك آلتىشدر. (آنادولو توركولرى و موسيقي استىقبالز) دىنمىكلە برابر محررك داھا كنىش بر توركلك محيطنە شامل بر موسيقي تارىخى ميدانە كىتىردىكىنى سويلەيەيلىرىز. فى الحقيقه كىتابدە يالكنز آنادولو توركولرى موضوع بحث ايدىلىش اولمايوب اورتا آسىيادن اعتباراً مختلف تارىخ، مكان، تاثيرلر آلتىدە ياشايان موسيقيمىزك كچمىشندىن دە واسع بر صورتدە معلومات وىرىلىشدر. طبعىي بۇ جەت قومى نقطه نظرندىن مهمدر. تارىخى زمانلر، جغرافى و وضعىتلر تىخالقنە رغماً ابتدائى موسيقيمىزدهكى قومى اشتراكى كوسترمىك هلماً بويوك بر قىمت طاشىمىقدهدر.

اثرک ایکنجی بر قیمتتی، فضله کتابیات معلوماتی احتوا ایتسنده بو، نویوز . اورته ده اهمال ایدلش بر ملتک ملی بئلکنی تمثیل ایدن بر صنعت وار، اونی علمی بر شکله تدقیق ایتک، مختلف قالبلره صوقق، بدیی تاریخی و فلسفه سنی وجوده کتیرمک بو کونکی و یارینکی نسلک وظیفه سیدر. بوکا چالیشانلرکده موفق اولاییلمه لری ایچون مأخذ و منبع معلوماتی لازمدر. ایشته محترم آرقداشمن بو اهمیتی نقطه یی دوشونه رک بویولده چالیشانلره ممکن اولدینی قادار فضله منبع و مأخذ کوسترمشدر. محررک استفاده سنی تأمین ایدن بو مأخذلر بویایک قیمتلی آدیم اوزرنده یورویه جک اولانلره ده اعظمی یاردیمی یاپاجقدر .

کتابک بر خصوصیتتی ده - که بواساساً اونک تهزیدر - ملی موسیقی شعورینه مالکیت دعواسنده یولیوزر. اورته بر مسئله واردر: ملی موسیقی هر حرثک آرتیق تشکل ایتسه لازمدر دون صحتده و ملتیده شرقک اسیری ایکن بو کونده غربک اسیری اولق وضعیتنه تحمل ایدمه یز . بزی به شرقک آلاتورقه سی، نه ده غربک آلافرانغه سی تطمین ایدمه مکده در و ایدمه یه جکدرده . غربدن یاپاجغمن استفاده لر آنجق آلاجمز علمی اصوللره، چالیشایی، آهنگلشدیرن شکلره انحصار ایدم جکدر. مؤلفک دیدیکی کبی اکر بزمده موسیقی تاریخنده بر یرمز اولماسنی ایستدورسه ق هرشیدن اول خلق ازکیلرمدن ایشه باشلامق مجبوریتنده یز . بو غایه یه قاووشمق ایچون یوقلامق، طوپلامق و بیلمک ضروریدر. محمود راغب بک بو ضرورتی حقیله ادراک ایتش و ایتدیرمکه چالیشمدر .

کتابک مهم بر طرفی ده تربیوی تأثیرنده در. ذاتاً او، بو هیجانله وجوده کلندر . هر بحثنه ملی موسیقینک تکاملی اندیشه سی حاکمدر . صیق صیق کنجاکه ملی نغمه لرک تثبیتی مفکوره سنی آشیلامقده در .

نهایت (آنادولو تورکولری) نلک، مملکتهمزده کی موسیقی فولکلوری تاریخچه سی اولق اعتباریله اهمیتی واردر . علم مؤسسسه لریمز ایچنده حیات ایله علاقه دار اولان، علمی ایچون حیاتدن مالزمه طوپلایان قیمتلی قونسرواتوارک فعالیتنی یاقیندن طانیان بر منبعه احتیاجمز واردی . اثر بو احتیاجی جاذب بر حکایه اسلوبی و تدقیق فعالیتنه عائد رسملره ایفا ایدیور. بوتون بونقطه لر یاننده آنادولو تورکولری) ایچون یاپاجغمن بر تنقید و ارسه اوده اثرک تصنیف چرچیوه سنده کی قاریشیققدر. مثلاً دردنجی فصلک موضوعی، ایکنجی و اوچنجی فصلدن اوکجه کله لی، اوچنجی فصلک کتابیات قسمی صوکه براقلمالی، بوتون نوطلر و رسملرک بر آراده بولونمالی ایدی . بو تقدیرده اثردها طوپلو بر فهرسته، اصولی بر مندرجات توزیعنه مالک اولاجقدی .

خلاصه : کتاب هر نقطه نظرده تام زماننده حاضر لاش بر اثردر. خلق بیلکچلرینه ناصل چالیشلاجمک بالفعل نمونه سنی کوسترن و منورلره موسیقی استقبالمزی دوشوندیرن محمود راغب بکی تبریک ایدرم .

FDİP ALP

